

Autor: Frithjof Hallman

Když 19. července tohoto roku oslavil v rodném Düsseldorfu své 80. narozeniny, obešla se událost bez pozornosti kontrolovaných médií západního světa. Přestože významný americký ilustrátor a průkopník kinetického sochařství **Alexander Calder** v roce 1974 označil Brekera za „nejdůležitějšího sochaře klasické tradice naší doby“, světově proslulý existencialistický filozof Martin Heidegger napsal, že „Arno Breker nastavil standardy sochařství mimo pouta času“ a někteří jej vnímali jako moderního Michelangela, dopustil se v očích vládců médií neodpuštělného prohřešku: pracoval pro Adolfa Hitlera. Za trest se z něj tedy stala „ne-osoba.“

Díky Brekerově výjimečnému nadání a proslulosti, již už ve 30. letech dosáhl, pověřil Hitler mladého sochaře vypracováním návrhů a zhotovením četných monumentálních soch pro výzdobu veřejných budov, náměstí a fontán v německé metropoli Berlíně. Po skončení 2. světové války nedošlo jen k vymazání Brekerova jména z učebnic dějin umění, ale také k úmyslnému zničení velké části jeho díla. Američtí pěšáci objevili sklad s mnoha jeho sochami a škodolibě je sbíječkami a rámovými pilami rozdrtili na prach. Další skupiny amerických a sovětských sil napadly jeho veřejná díla dláty a dynamitem. Naštěstí se demokratickým a komunistickým vítězům nepovedlo najít všechny Brekerovy sochy.

I bez Hitlerem zadaných zakázek by si ale Breker vysloužil od vládců médií a jejich lidu nehynoucí nenávisť. Celé jeho dílo totiž ztělesňuje árijského heroického ducha síly, krásy a světla v časech, kdy byly na piedestal coby modely postaveny povrchní židovský modernismus a kult ošklivosti. Ať už si to některý z 229 tisíc ve válce padlých Američanů uvědomoval nebo ne, konflikt byl vybojován k zajištění triumfu druhého nad prvním.

Americká veřejnost ví o Brekerově životě a díle méně, než lidé v Anglii, Francii a Německu – i když i v Evropě se jeho jméno doneslo jen k hrstce příslušníků poválečné generací. Obskurita se tedy stala osudem dosud žijícího umělce, který vládne řemeslnou dovedností i génielem starověkých Řeků a který vytváří lidské postavy na podobné úrovni, jako kdysi Feidiás nebo Praxitelés!

V díle Arno Brekera se člověk setkává s prvky starého Egypta, řecké klasiky a italských renesančních škol, stejně jako odkazem Augusta Rodina.

S úžasem musíme pozorovat rozmanitost a mnohostrannost Brekerova umění. V jeho díle se člověk setkává s prvky starého Egypta, řecké klasiky a italských renesančních škol, stejně jako odkazem Augusta Rodina, a přesto všechno – ať už podobizna **Věrnost** z roku 1943, profilem připomínajícího řeckého **Vozataje z Delf** nebo hlava Richarda Wagnera z roku 1939, nyní zdobící hlavní vchod do Hudební síně v Bayreuthu a svědčící o Rodinově vlivu – patří do školy jediného sochařského velikána: Arna Brekera.

Totéž platí i pro jeho mohutná sousoší: hrdiny, myslitele, nositele pochodně a válečníky. *Prométheus* z roku 1937 ve své tváři jasně značí sílu vůle poznamenanou jistým zármutkem: zármutek nad životem člověka v temnotě. Francouzský sochař **Charles Despiau** v roce 1942 v knize o Brekerovi napsal, že *Prométheus* vrhá světlo na umělcovo mistrovství; že je osvícen „nadlidským světlem“, zatímco *Dionýsos*, umístěný na Olympijském stadionu při příležitosti berlínské olympiády v roce 1936 „velebí vznešenost lidského těla, svrchovanost klidné síly.“

A v rysech Brekerovy *Síly*, mladíka s mečem původně umístěného v Norimberku, vidíme hloubku a sílu charakteru, jen zřídka vídanou v jakémkoliv díle od Michelangelových časů.

V poslední době vytvořil Breker busty španělského sochaře Salvadora Dalího a Winifred Wagnerové, nedávno zesnulé snachy slavného skladatele.

Musíme litovat, že zničení německé metropole během poslední války znemožnilo Brekerovi dokončit velkolepé skupinové sousoší pro Apollónovu fontánu, s řeckým solárním božstvem uprostřed za čtyřspřežím obřích koní. Toto dílo se svým světelným ideálem – Apollón s paží pozvednutou ke slunci – by se nepochybně vyrovnalo Michelangelovu *Davidovi* a nejskvělejším výtvorům řeckých mistrů.

Snad budou příští generace jednou tohoto mistra mocného umění posuzovat v objektivnějším a příznivějším světle než jeho úzkoprsí a netolerantní současníci a dopřejí mu věčný život!

Zdroj: **Attack!**, č. 79/1980.